

Alcvinus Carolo regi per Candidum interroganti, quae inter aeternum et sempiternum, perpetuum et immortale, saeculum, aevum et tempus sit differentia, exponit. — 799.

Codd. T fol. 33'—35' (T fol. 30'—32), P fol. 123—126 (P* fol. 79'—80), L fol. 185—190, G (Paris. 12292, S. Germani) fol. 80'—81' a.*

5 *Edd. Q 16 (col. 765—770, 1512), F 123, J 254. — Migne col. 419.*

DOMINI^b DAVID, RECTORIS OPTIMI^c, VICTORIS^d MAXIMI FLACCUS ALBINUS OPTAT SALUTEM^e.

De quorundam nominum proprietate revertens a nobis Candidus noster¹ quaestiones nobis proposuit^f: de^g quibus ut ex tempore diligentius perscrutaretur, interim tacere disposui^h. Sed ille vestrae voluntatis nimius exactor et inportunusⁱ inquisitor
10 moras me facere non sinebat. Quapropter^k paucas eorundem^l nominum rationes repentino et inculto^m notavi sermone; vestrum de his, quae dicta sunt, sicut et de meis omnibus dictis vel scriptis spectans iudicium. Nam oboedientisⁿ devotio laudanda est, si auctoritate iubentis probatur^o 2.

Haec ergo est^p interrogatio, quae nobis^q ab eodem adlata^r est; scilicet: quid^s
15 sit inter aeternum et sempiternum; et perpetuum et immortale^t; et saeculum, et aevum, et tempus? Primum enim sciendum est, quod unum significare videntur aeternum et sempiternum; et^p simplex esse^p nomen aeternum; sempiternum vero compositum ex adverbio semper et nomine aeterno. Ideo omne aeternum potest dici et sempiternum; et converso ordine omne sempiternum et aeternum. Perpetuum vero videtur derivatum
20 esse ex eo, quod est perpes; et significare^u quod nullo dirimitur^v intervallo, sed semper eodem modo perstat^w, quo^x est^p. Inter^y aeternum^z autem et immortale hoc distare videtur, quod omne aeternum, immortale: non tamen omne immortale, aeternum recte dicitur. Inter aevum et saeculum ita discerni potest, quod aevum quiddam^a
25 aeternum potest intellegi^b, saeculum vero temporale aliquid. Sed modo videamus horum distantiam nominum. Immortalis enim illa dicitur natura, quae mori non potest, non tamen semper inmutabilis, id est quae inmutari non possit: sicut anima humana, quae immortalis creata^c est, sed inmutabilis procul dubio non est, quia de peiore in melius vel de meliore in peius^d vel^e de peiore in peius vel de meliore in melius mutari^f potest, sicut dictum est: 'Ibunt sancti de virtute in virtutem'. Solus Deus Ps. 83, 8.
30 vere immortalis et inmutabilis, quia solus vere et proprie^g aeternus, et semper quod est, de quo^h apostolus: 'Qui solus habet immortalitatem'. Etⁱ immortale^k posuit pro 1. Tim. 6, 16. inmutabili; quia quod mutabile est, quodammodo moritur eo, quod est, dum aliud aliquid incipit esse, quod non erat. Sed abusive^l saepe aeternum^m legitur dictum, quod temporiⁿ vel mutabilitati obnoxium^o est, nec semper eiusdem modi est; ideo aeternum
35 non recte dicitur. Quod^p enim mutatur, non manet, idque, ut supra diximus, inter

163. a) Lemma: Item ad domnum regem (imperatorem P) quid sit inter aeternum et sempiternum et perpetuum et immortale et saeculum et aevum et tempus T, P. b) domino P, G. c) optimi P. d) rectoris L. e) sal. om. T, L. f) proposuit L. g) de — disposui om. P. h) disposui L. i) inoportunus P, G. k) non add. G. l) eorundem G, L. m) in occulto P, L.
40 n) oboedientes T; oboediens P, G. o) probatus P. p) om. L. q) in nobis P. r) ablata G. s) quid sit inter om. G; quod corr. in quid L. t) immortalem G. u) significari T, P, G, L. v) dirimit G. w) praestat P, L. x) quod G, T, L. y) in L. z) aeternum — dicitur. Inter om. G. a) quiddam T, P; quid etiam G. b) intelligi L. c) est cr. L. d) in peius — de meliore in om. G. e) vel — peius om. T. f) mutare L. g) propriae T. h) eo L. i) Et om. P, G. k) immortalitate L. l) abusive T, L. m) aeternae T. n) tempora T, P, L; temporalis G. o) obnoxium L. p) quid P, ubi o superscriptum et deinde deletum est.

1) De Candido sive Wizzone, quem anno 798. apud Arnonem moratum esse scimus, cf. supra p. 253. 255. 256. 2) Cf. supra p. 175 lin. 15, infra ep. 172: Nam auctoritas praecipientis oboedientis industriam defendere debet.